Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32033

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?i, bireylerin bulunduklar? e?itim veya spor ortamlar?ndaki alg?lad?klar? **motivasyonel iklim** yap?s?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle ortaö?retim ö?rencileri için geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?larak Türk kültürüne uyarlanm?? veya geli?tirilmi?tir. Ölçek, toplam 29 maddeden olu?makta olup, ö?rencilerin ba?ar? hedefleri teorisi çerçevesinde ortam? nas?l alg?lad?klar?n? ölçen üç temel alt boyuta ayr?lmaktad?r: ustal?k, performans yakla??m? ve performans kaç?n?m?. Ölçe?in derecelendirilmesi 7'li Likert ölçe?i format?nda yap?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Motivasyonel ?klim, Ba?ar? Hedefleri Teorisi, Ustal?k, Performans Yakla??m?, Performans Kaç?n?m?, Psikometrik Ölçek, Ortaö?retim.

Yazarlar

Erturan ?lker, A.G., Arslan, Y., Demirhan, G.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin okul veya ders ortamlar?nda, özellikle de beden e?itimi derslerinde ya da spor aktivitelerinde, ö?retmenleri veya antrenörleri taraf?ndan olu?turulan motivasyonel iklimi nas?l alg?lad?klar?n? belirlemektir. Bu alg?, ö?rencilerin ö?renme süreçlerine, çabalar?na ve sonuçlar?na yönelik motivasyonlar?n? anlamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Bu çal??ma özelinde, ölçe?in ortaö?retim ö?rencileri popülasyonunda kullan?labilirli?ini test etmek, yap?sal geçerli?ini ve iç tutarl?l???n? kan?tlamak amaçlanm??t?r. Ölçek, ö?rencilerin ö?renme ortam?nda rekabet, ki?isel geli?im veya ba?ar?s?zl?ktan kaç?nma gibi unsurlara ne ölçüde odakland???n? tespit etmeye yard?mc? olur.

Yap?

Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?i, motivasyonel iklimin üç ana bile?enini ölçen 29 maddelik çok boyutlu bir yap?d?r. Bu üç boyut, ö?rencilerin ba?ar?y? tan?mlama biçimlerini ve hedeflerini yans?tan ortam alg?lar?n? temsil eder:

Ustal?k ?klimi (Task/Mastery Climate): Bu alt boyut, ki?isel geli?ime, çabaya, ö?renmeye ve beceri ilerlemesine odaklan?lan bir ortam alg?s?n? ifade eder. Bu iklimde, hata yapmak ö?renme sürecinin do?al bir parças? olarak görülür ve ö?retmenler, ö?renciler aras?ndaki yetenek farkl?l?klar?ndan ziyade bireysel ilerlemeyi takdir eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Performans Yakla??m? ?klimi (Ego/Performance Approach Climate): Bu boyut, ö?rencilerin akranlar?ndan daha iyi performans göstermeye, üstün yetenek sergilemeye ve sosyal kar??la?t?rmaya odakland??? bir ortam alg?s?n? ölçer. Bu iklimde ba?ar?, ba?kalar?n? yenmek veya normatif olarak en iyisi olmakla tan?mlan?r.

Performans Kaç?n?m? ?klimi (Performance Avoidance Climate): Bu boyut, ö?rencilerin ba?ar?s?z görünmekten, hata yapmaktan veya yeteneksiz olarak etiketlenmekten korktu?u, dolay?s?yla bu durumlar? aktif olarak kaç?nmaya çal??t??? bir ortam alg?s?n? yans?t?r. Bu iklimde, utanma ve kayg? duygular? ön plandad?r.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??mas?, Erturan ?lker ve arkada?lar? (2009) taraf?ndan ortaö?retim ö?rencileri üzerinde yürütülmü?tür. Orijinal kaynakta özet bilgi olarak geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bu tür bir uyarlama ve geli?tirme çal??mas?nda genellikle yap? geçerli?inin sa?lanmas? amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Yap? geçerli?inin, ölçe?in teorik olarak öngörülen üç faktörlü yap?y? (ustal?k, performans yakla??m? ve performans kaç?n?m?) Türk örnekleminde de ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermesi beklenir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili motivasyonel de?i?kenlerle olan ili?kileri arac?l???yla ölçüt geçerli?i de incelenmi? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) katsay?lar? üzerinden de?erlendirilmektedir. Bu çal??ma kapsam?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u raporlanm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Tam güvenirlik de?erleri özet bilgide yer almamakla birlikte, ölçe?in akademik bir dergide yay?mlanmas?, güvenirlik ve geçerlik standartlar?n?n bilimsel kriterleri kar??lad???n? i?aret etmektedir. Güvenirlik çal??mas?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde gruplar?yla benzer sonuçlar üretme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?i'nin psikometrik yap?s?, üç boyutlu bir modelle desteklenmektedir. Yap?lan **Faktör Analizi** sonucunda, toplam 29 maddenin beklenen alt boyutlara ayr?ld??? görülmü?tür:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ustal?k: 10 madde.

Performans Yakla??m?: 10 madde.

Performans Kaç?n?m?: 9 madde.

Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik temeli olan Ba?ar? Hedefleri Teorisi'nin motivasyonel iklimi üçlü bir çerçevede ele alma yakla??m?yla uyumludur. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olmas?, her bir maddenin ilgili alt boyutu temsil etme gücünün yüksek oldu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?)

Format: Ka??t-Kalem Testi (Self-Report)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (E?itim ve Spor Psikolojisi)

Ya? Grubu: Ortaö?retim Ö?rencileri (Genellikle 14-18 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ortaö?retim kademesinde e?itim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: 7'li Likert ölçe?i (1=Bana Hiç Uymuyor - 7 =Bana Tamamen Uyuyor). Yüksek puanlar ilgili motivasyonel iklim alg?s?n?n güçlü oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Motivasyonel ?klim, Psikometri, Ustal?k Yönelimi, Performans Yönelimi, Lise Ö?rencileri, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ay?e Gökçe Erturan ?lker

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l?l?k E-posta Adresi: erturan@hacettepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il (Yaz??malar Hacettepe Üniversitesi üzerinden yürütülmektedir).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2009 (Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas? Yay?n?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Makalenin eri?ime aç?k olmas? (Dergipark üzerinden), akademik kullan?m için kolayl?k sa?lamaktad?r.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: uclu-motivasyonel-iklim-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Erturan ?lker, A.G., Arslan, Y., Demirhan, G. (2009). Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?inin Ortaö?retim Ö?rencileri için Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?. *Spor Bilimleri Dergisi, 20* (1), 6-15.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Üçlü Motivasyonel ?klim Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

3 alt boyut ve 29 madde

Ustal?k (10 m): Ö?retmen kimin iyi oldu?una de?il, beceri geli?imine önem verir ve ö?renciler daha iyi olmak için çal??maya cesaretlendirilir.

Performans Yakla??m? (10 m): Ö?renciler, s?n?f arkada?lar?ndan daha iyi yapt?klar?nda kendilerini iyi hissederler ve Ö?retmen, en iyi ö?renciler ile daha çok ilgilenir.

Performans Kaç?n?m? (9 m): Ö?renciler yanl?? yapmaktan korkarlar ve Ö?renciler yanl?? yapt?klar?nda utan?rlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM